

Viski Károly Múzeum Kalocsa

6300 Kalocsa

Szent István király út 25.

Levelezési cím: 6301 Kalocsa, Pf.: 82.

Tel/Fax: 36-78-462-351

E-mail: viski.karoly@freemail.hu

<http://www.viskikarolymuzeum.hu>

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

Örökségvédelem Kollégiuma

Pályázati azonosító: 207134/00403

Szakmai beszámoló

2022 július közepétől augusztus elejéig NKA-s pályázat keretében a *máriaházi templom régészeti feltárására került sor.*

Máriaháza település temploma Homokmégy külterületén a Drágszél-Homokmégy közötti közúttól Ny-ra található.

A homokmégyi határban a Maloméri-főcsatorna budzsáki hídjától DK-re, egy többszörösen tagolt, 91-92 m magas hátra települt Máriaháza, melynek emléke a Fejérvári keresztetek házi leltárában egy nemes nevében maradt ránk 1498-ból, Máriaházy formában. Kronovetter 1770-es térképe is feltünteti a máriaházi templomot. D. Szabó Kálmán a lelőhelytől K-re mészkőrögöket talált.

Gallina Zsolt 1997-1998-as terepbejárása során őskori durva, jellegtelen és szarmata edénytöredékeket, Árpád-kori bográc és fazékperemeket, késő középkori kerámiát, fedőtöredékeket talált.

Gallina Zsolték az egykori Máriaháza környékén több lelőhelyen is gyűjtöttek XVI. századi kerámiát. Ebben az a különös, hogy Máriaháza Márház néven pusztaként, míg Márházaként nagyfalunak minősül a forrásokban. Ennek egy lehetséges magyarázata lehet, hogy a korábbi Árpád-kori falu elpusztult és nevét puszta őrizte meg. Környéke azonban a török kor előtt újratelepült és az új falu felvette a régi település nevét.

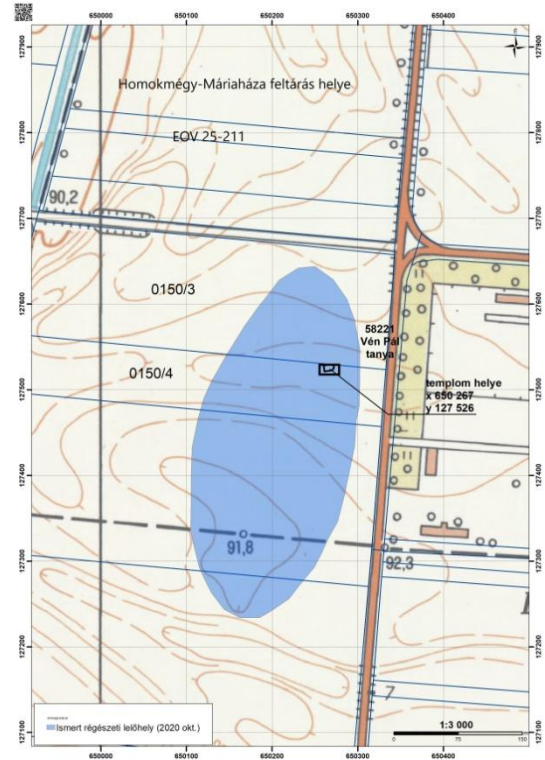
2020-ban a Kecskeméti Katona József Múzeum drónfelvételt készített a területről, ahol a búzában kirajzolódott a templom pontos helye. A felvételek alapján itt egy kisméretű, 10-12m X 5-6 m-es félköríves szentélyzáródású templom állt.

A 2021 tavaszán végzett terepbejárás során a búzában jól kirajzolódott a templom helye, ahol rengeteg téglá, valamint kötörmelék és embercsontok voltak a felszínen.

A mostani régészeti kutatás 150 m²-es területen zajlott, a templom most már ismert pontos helyén. Célunk az alapfalak feltárása, a templom pontos építési korának meghatározása, külső és belső rekonstrukciójának elkészítése volt.

A feltárási munkálatokban a Viski Károly Múzeum részéről Lantos Andrea régész, Farkas Ferenc restaurátor-régésztechnikus, a Kecskeméti Katona József Múzeum részéről Pánya István földrajzkutató vett részt. A geodéziai méréseket Pázmándi Gergely földmérő végezte el.

A feltárás kézi erővel zajlott, átlagosan 8 fő egyetemi hallgató és 1 fő régésztechnikus segítségével. Az SZTE Régészeti Tanszékével már évek óta szerződésben állunk, így a hallgatók ásatási gyakorlatukat tudták letölteni a feltáráson. Az ásatás során 5X5 m-es kisebb szelvényekre osztva dolgoztunk.

A máriaházi templom drónfelvételen és a feltárás helye

A három hetes feltárás során egy kisméretű, 12m hosszú, 6m széles patkóíves szentélyzáródású templom alapozása került napvilágra. Az alapozás szélessége a hajónál 100cm, a szentélyrésznél 90 cm.

A templom légifotója, 1. réteg

A templom tájolása ÉK-DNy. Alapozása réti mészkőből készült. Falazatát mészkő kváderekből és téglából építették fel. Megfigyeléseink alapján az újkorban a templomocska építőanyagát elhordták, beásások nyomai is megfigyelhetők voltak.

A szelvény a feltárás különböző fázisaiban

A templomon belül és kívül 18 középkori sírt tártunk fel, a templomon kívül két, a templomon belül három rétegben. A sírok tájolása ÉNy-DK, a halottakat koporsóban temették el, kezek a mellkason, vagy a medencén összekulcsolva vagy egymásra helyezve voltak.

A templomon belül az alapfalak mellett beásás nyoma volt megfigyelhető, tele törmelékkel, itt sírok sem voltak. Ez a későbbi építőanyag kitermelés nyomai lehetnek.

A leletanyag főleg 15-16. századi, ebben kerámiaanyagtól ékszerekig (gyűrűk), néhány viseleti tárgy és csontfaragvány fordult elő.

Költségfelhasználás

A NKA Örökségvédelmi Kollégiuma által megítélt 1.500.000 Ft támogatásból a következő költségeket számoltuk el: gépi földmunka a felső szántott réteg eltávolításához, valamint a visszatemetéshez, terepi geodézia, állagmegóváshoz szükséges vegyszer beszerzése, üzemanyag, utazás, szállás, étkezés, fogyóeszköz, ásatási felszerelés beszerzése.

Kalocsa, 2022. december 12.

Lantos Andrea
ásatásvezető régész